

**RAPORT PRIVIND SITUAȚIA OBSERVATĂ DE
CLINICA JURIDICĂ MOBILĂ
ÎN CASA MAX,
CENTRUL DE ÎNGRIJIRE ȘI ASISTENȚĂ „FLOAREA
SPERANȚEI”,
CRRN GHEORGHE ȘERBAN
BUCUREȘTI**

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE, 2016

Raport realizat în cadrul proiectului „SOS: ONG-urile din România, împreună pentru drepturile persoanelor cu dizabilități mintale închise în instituții” implementat de Centrul de Resurse Juridice și co-finanțat printr-un grant din partea Elveției prin intermediul Contribuției Elvețiene pentru Uniunea Europeană extinsă.

Acest raport nu reflectă neapărat poziția oficială a guvernului elvețian. Responsabilitatea pentru conținutul acestuia este asumată în întregime de Centrul de Resurse Juridice.

Centrul de Resurse Juridice
Str. Arcului nr. 19, sector 2, București
P: 021.212.06.90, F: 021.212.05.19
E: office@crj.ro

Raport vizite realizate în cadrul a trei centre din București unde au fost transferați beneficiari de la Asociația Endemica Holding SRL

Data realizării vizitelor: 14.12.2016

Intervalul orar al desfășurării vizitelor:

09.30 – 12.00 Centrul de Îngrijire și Asistență Casa Max, Sector 3;

13.00 – 14.00 Centrul de Îngrijire și Asistență Floarea Speranței, Sector 3;

14.30 – 15.00 Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihică Gheorghe Șerban, Sector 2.

Membri echipei de monitorizare:

Florentina Vîrtej, consilier juridic,

Clara Mitar, avocat

1. Centrul de Îngrijire și Asistență Casa Max, Sector 3

Centrul de Îngrijire și Asistență Casa Max este situat pe strada Al. Vasile Goldiș nr.1, sector 3.

În prima parte a vizitei am stat de vorbă cu șeful de centru, dl. Ionuț Simion Urs despre activitatea din cadrul centrului și tipurile de beneficiari rezidenți, iar în a doua parte a vizitei am consultat documentele celor doi beneficiari transferați în 22.09.2016 de la Asociația Endemica Holding SRL, puse la dispoziție de șeful de centru.

Prima impresie formată este una bună, centrul funcționează într-un spațiu amenajat într-o curte (curată și dotată cu banci, pomi, alei) într-un cartier din sectorul trei, în mijlocul comunității. Din punct de vedere al intrării în centru și respectiv al securizării, spațiul este dotat cu cameră video și pază și fiecare persoană care intră în centru este menționată într-un registru de vizită. În spațiul de la intrare sunt afișate informații diverse pentru beneficiari și familiile lor, programul de lucru, numele șefului de centru.

Informații furnizate de șeful de centru cu privire la activitatea centrului

Până în 2015, centrul a fost destinat persoanelor vârstnice, ulterior fiind transformat în centru de îngrijire și asistență.

Centrul oferă asistență medicală primară, găzduire și hrană și are o capacitate de 80 de locuri, iar la data vizitei erau ocupate 73. Spațiul este compartimentat în apartamente de 2 camere și grup sanitar în care sunt cazați 6 beneficiari și, garsoniere compuse dintr-o cameră și grup sanitar, în care sunt cazate 3 persoane. Fiecare beneficiar are dulap și noptieră proprie.

Dormitorul pe care l-am vizitat, cel în care locuiesc cei doi beneficiari transferați de la Asociația Endemica Holding, nu este dotat cu noptieră și dulap pentru fiecare beneficiar. Unul dintre paturi avea noptieră, pe care beneficiarul a deschis-o să ne-o arate, celelalte paturi nu aveau noptiere. Un dulap mare era situat între două paturi și conținea lenjerii de pat și nu articole de vestimentație personale. În noptieră era o pijama și o bucată mică de săpun. Dormitorul era spațios, cu lumină naturală dar nu foarte curat/îngrijit. Nu existau covoare, obiecte personale sau de decor în această încăpere.

Beneficiarii provin din centrele de plasament și câțiva sunt cazuri sociale. Majoritatea au familie, cu excepția a 6-7 dintre aceștia.

Șase dintre beneficiari în centru sunt puși sub interdicție, inclusiv cei doi care au fost transferați de la Asociația Endemica Holding.

Din declarațiile șefului de centru, ar mai fi 2-3 persoane care trebuie puse sub interdicție, însă nu s-a efectuat niciun demers până în prezent. În astfel de cazuri este anunțată familia, iar aceasta decide cu privire la punerea sub interdicție și implicit numirea unui tutore.

O persoană dintre cele șase puse sub interdicție are numit tutore - DGASPC. Aceasta a avut inițial alt tutore, numit în 2009, care trăia în comunitate, însă a rămas însărcinată cu acesta și a dat naștere unui copil. Din acest motiv, tutorele a fost decăzut din drepturi, iar în 2015 a fost înlocuit cu DGASPC.

În anul 2016 s-au înregistrat 19 decese. Dintre acestea, 10 persoane au decedat la spital, iar un beneficiar a decedat în stradă, în afara centrului. A ieșit din centru pentru o plimbare și a decedat pe stradă. A fost solicitat prin 112 serviciul de poliție și IML, care au preluat cazul. Opt persoane au decedat în centru.

Șeful de centru cunoaște procedura privind decesele suspecte, astfel că a anunțat atât poliția cât și salvarea, apelând în toate cazurile la 112. Centrul, având în vedere locația, aparține de Secția 23, iar polițiștii din cadrul secției 23 sunt cei care se prezintă în urma apelului la 112.

Nemulțumirea șefului de centru vizează faptul că polițiștii care se prezintă la fața locului refuză să întocmească un proces verbal cu privire la motivul pentru care au fost solicitați. Personalul de pe ambulanță constată decesul, fără însă a elibera certificat de deces, însă nici ei și nici agenții de poliție nu vor să întocmească un proces verbal că s-au prezentat la centru în urma decesului beneficiarului.

În aceste condiții, șeful de centru a luat decizia de a le solicita acestora (precum și oricărei alte persoane) să semneze în registrul de vizite, ca să existe dovada faptului că s-au prezentat atât ambulanța cât și poliția, în centru, la momentul decesului.

Nu în toate cazurile s-a efectuat autopsia, ci numai atunci când poliția a considerat necesar să anunțe IML. De asemenea, în vreo 2-3 situații familia beneficiarului nu a fost de acord cu autopsia.

În ceea ce îl privește pe beneficiarul care a decedat în stradă, șeful de centru nu ne-a putut oferi informații cu privire la cauzele decesului. Acesta ne-a declarat că toate informațiile sunt la IML, iar centrul nu a primit nicio informare după ce beneficiarul a fost ridicat din stradă.

L-am informat pe șeful de centru că poate solicita de la poliție o copie a procesului verbal întocmit în legătură cu cazul cu privire la cele întâmplate și cauzele decesului persoanei care a căzut pe stradă.

Situația beneficiarilor transferați de la Asociația Endemica Holding Bragadiru.

De la Asociația Endemica au fost transferate două persoane, ambii bărbați, cu domiciliul în sectorul 3. Beneficiarii au fost însoțiți de un reprezentant de la Endemica și de o persoană de la Serviciul monitorizare din cadrul Direcției.

Cu aproximativ o săptămână înainte ca aceștia să fie transferați, DGASPC Sector 3 a solicitat o situație cu locurile libere din centru, atât bărbați cât și femei.

Beneficiarii transferați sunt născuți în 1969, respectiv 1971 și ambii sunt puși sub interdicție. Într-un caz tutore este o soră a beneficiarului, iar în celălalt, sora vitregă.

Din spusele șefului de centru, unul dintre tutori și-a exprimat nemulțumirea referitor la faptul că este solicitat des de către personalul din centru cu privire la diversele probleme ale beneficiarului, afirmând totodată că, atunci când acesta a fost rezident la Asociația Endemica, nu erau la fel de solicitați ("se descurcau ei acolo").

Serviciile oferite în Centrul Casa Max acestor beneficiari sunt cele de bază, plus asistență medicală primară. Beneficiarii se hrănesc singuri, se deplasează, au însă incontinență urinară și beneficiază de pampers.

Nu au reușit să îi integreze în desfășurarea altor activități, singurul lucru care le place și la care reacționează pozitiv sunt filmele astfel că, li se pun diverse filme comice în cadrul clubului.

Prezentăm mai jos situația celor doi beneficiari așa cum reiese aceasta din dosarele puse la dispoziție de către șeful de centru.

1. Dosarul beneficiarului P.V. născut la data de 03.02.1971, cuprinde:

- Hotărârea nr.116/27.09.2016 prin care acesta a fost transferat la CIA Casa Max. Hotărârea a fost luată în baza Raportului ANPIS înregistrat la DGASPC Sector 3 sub nr.72508/10.08.2016 prin care se comunică măsurile dispuse, respectiv reevaluarea situației beneficiarilor și reducerea capacității centrului; Adresa Asociației Endemica nr.72865/10.08.2016 prin care se solicită transferul beneficiarilor și cererea înregistrată la DGASPC sub nr.87508/23.09.2016 prin care tutorele a solicitat transferul într-un CIA.
- Raportul de evaluare nr.1409/31.08.2016 întocmit de Serviciul de evaluare a persoanelor adulte cu handicap, din care rezultă că beneficiarul a fost instituționalizat la Endemica conform Hotărârii nr.19/17.03.2015, este pus sub interdicție potrivit sentinței civile nr.35504/27.07.2013, fiind numită tutore sora acestuia. Din raport reiese că beneficiarul are o pensie de invaliditate și a locuit cu părinții și sora acestuia până când a fost instituționalizat la Endemica, fiind internat periodic la Spitalul de Psihiatrie Bălăceanca. Potrivit raportului, diagnosticul beneficiarului este întârziere mentală severă.
- Contractul încheiat de beneficiar cu CIA Casa Max în data de 30.09.2016. Acesta este semnat atât de beneficiar cât și de sora sa, în calitate de tutore și de tatăl acestuia. Deși beneficiarul este pus sub interdicție și are numit tutore care îl reprezintă, acesta a semnat contractul cu CIA Casa Max. Totodată, și tatăl beneficiarului a fost pus să semneze contractul, deși nu are nicio calitate, nu este reprezentantul fiului său. S-a optat pentru semnarea contractului și de către tată pe motivul că acesta este foarte apropiat de fiul său și îl vizitează des.

- Certificatul nr.3686/13.07.2007 prin care beneficiarul a fost încadrat în grad de handicap, accentuat, fără asistent personal.
- Fișa de consultații medicale întocmită la Asociația Endemica Holding, începând din data de 29.04.2015 de către dr. Nadia Lazăr. În fișă sunt notate biletele de trimitere la psihiatrie și pentru consultații/analize. Potrivit acestei fișe, beneficiarul suferă de schizofrenie.
- Fișa medicală și tratamentele medicale. Din aceasta reiese că beneficiarul este diagnosticat cu retard mental moderat, iar tratamentul administrat a fost Convulex de 300 (1-0-0) și Diazepam de 10 (0-0-1), stabilit începând cu data de 20.05.2016. Beneficiarul a fost consultat de medicul psihiatru Căpraru Liana în 23.06.2016 și 22.07.2016 care a notat că beneficiarul prezintă o evoluție staționară și se menține aceeași schemă de tratament. Potrivit aceste fișe, în lunile august și septembrie 2016, între orele 09,00 și 14,00 beneficiarului i-a fost monitorizat comportamentul. La rubrica *persoana de specialitate care a dispus această măsură*, apare doar o semnătură indescifrabilă.
Nu se înțelege ce reprezintă exact această monitorizare a comportamentului beneficiarului timp de 2 luni, nu este descris ce presupune măsura, nu se știe cine a dispus-o. Remarcăm doar că aceasta a avut loc după vizita monitorilor CRJ și a inspectorilor ANPDC avută la sediul Endemica din Bragadiru și până la momentul la care beneficiarul a fost transferat.
- Planul de îngrijire întocmit la Endemica, semnat de către beneficiar. Potrivit acestuia beneficiarul a fost internat în data de 01.04.2015 la Endemica. Planul nu poartă semnătura tutorelui, singurul în măsură să semneze planul, având în vedere că beneficiarul era pus sub interdicție la acel moment.
- Fișa serviciilor de recuperare/reabilitate întocmită la Endemica. Potrivit acesteia, cel puțin în luna august 2016, P.V. a beneficiat de terapie ocupațională și de terapie de grup constând în meloterapie, dans, pictură și desen.
- Fișa de evaluare inițială din 07.04.2015.
- Hotărârea nr.19/17.03.2015 emisă de Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap prin care în baza cererii nr.48911/10.06.2014 prin care tutorele a solicitat internarea într-un centru și a evaluării nr.996/13.03.2015 prin care echipa de evaluare propune acordarea de servicii sociale în cadrul Endemica. Anexat acestei hotărâri se mai află referatul de anchetă socială și raportul din 13.03.2015 prin care se recomandă supraveghere și îngrijire permanentă. Din cererile care se găsesc la dosar, rezultă că sora beneficiarului, în calitate de tutore al acestuia a formulat o cerere de internare a lui P.V. în data de 10.06.2014, însă a solicitat internarea acestuia la Aldeni, nicidecum la Endemica. Pe lângă această cerere, mai există o alta, din data de 07.07.2014 formulată de către tatăl beneficiarului care solicită tot internarea într-un centru.
- Fișa de monitorizare servicii din data de 06.04.2015 din care rezultă că tratamentul prescris beneficiarului constă în Depakine de 500 (1-0-1) și Levomepromazine de 25 (0-0-1).
- Scrisoarea medicală întocmită de medicul psihiatru Zamfir Georgeta de la Spitalul de Psihiatrie Bălăceanca în urma internării beneficiarului în perioada 26.04.2016-15.05.2016 în care la diagnostic se menționează: “retard mental moderat cu tulburări de comportament. Alte tulburări de dezvoltare a vorbirii și limbaj. Tulburări de apetit. Picior plat bilateral.” Tratamentul administrat a constat în Convulex de 500 (1-0-1), Diazepam de 10 (1-0-1), Tiapridal de 100 (0-0-1).

După cum reiese din actele medicale aflate la dosarul beneficiarului, diagnosticul de schizofrenie apare o singură dată, doar în Fișa de consultații medicale întocmită la Endemica de doctorul de familie Nadia Lazăr. În toate celelalte acte aflate la dosar, nu apare un astfel de diagnostic. În urma consultării în 2014 la Spitalul de Psihiatrie Bălăceanca diagnosticul era de retard mental moderat cu tulburări de comportament.

Același diagnostic apare și în Fișa medicală și de tratament întocmită la Endemedia – retard mental moderat.

Singura schimbare apare în Raportul de evaluare nr.1409/31.08.2016 întocmit de Serviciul de Evaluare Complexă a Persoanelor Adulte cu Handicap, unde la diagnostic se menționează retard mental sever, iar nu moderat, cum apărea în actele medicale anterioare.

2. Dosarul beneficiarului I.G.

- Hotărârea Comisiei de evaluare nr. 117 din 27.09.2016 pentru încadrarea în grad de handicap grav (permanent, cod 5/ F73) și deficiență funcțională
- Fișă consultație neurologie, semnată de Dr. Ionescu Adriana din 12.12.2016 prin care se dispune renunțarea la diazepam
- Raportul Agenției Naționale de Plăți înregistrat la DGASPC Sector 3 sub nr 72508 din 10.08.2016 prin care se comunică măsura dispusă în urma controlului la Asociația Endemedia, respectiv – reevaluarea situației beneficiarului și reducerea capacității centrului (*Notă: această măsură este menționată în toate dosarele beneficiarilor transferați pe care le-am studiat, în diferite centre*).
- Solicitarea tutorei Gavrilă Valentina de transfer, respectiv cererea 87586 din 23.09.2016. În perioada 2002 – 2014 a fost tutore Popescu Copăceni Mihaela (mama beneficiarului) iar prin dispoziția 2260 din 22.04.2014 s-a schimbat tutorele pe motiv de boală.
- Referatul serviciului de evaluare complexă cu recomandarea pentru rezidență în cadrul unui centru de îngrijire și asistență
- Angajamentul de plată a contribuției în valoare de 602 lei, având în vedere că beneficiarul primește pensie de urmaș
- Contractul de prestări servicii din 30.09.2016 semnat și de beneficiar și de tutore.
- Raport de evaluare întocmit de DGASPC din 31.08.2016 din care reiese că a fost inițial găzduit în centrul de recuperare și reabilitare neuropsihică de la Aldeni prin hotărârea 115 din 02.12.2013 și ulterior, la Asociația Endemedia Holding din Bragadiru prin hotărârea 66 din 30.07.2014. Beneficiarul nu are locuință iar în ceea ce privește situația medicală, același raport de evaluare stipulează: întârziere mentală profundă, epilepsie în antecedente, encefalopatie infantilă, tulburare delirantă organică, limbaj subdezvoltat redus la cuvinte simple. Raportul este semnat de Albu Angela medic, Stoian Daniela Natalia psiholog, Mihaela Bălan șef serviciu.
- Planul de intervenție personalizată elaborat la Asociația Endemedia
- Evaluare GAF din 13.06.2016 semnată de Mihaela Haidăr
- Raporte de evaluare periodică (3 luni) cu conținut aproape identic. (*Notă: Situația este similară celorlalți beneficiari care au fost transferați de la Asociația Endemedia, respectiv rapoarte de evaluare cu conținut similar care nu conțin informații despre modificările intervenite în situația socială sau medicală a beneficiarului, respectiv despre schimbarea intervenției sau a activităților de recuperare în funcție de starea beneficiarului.*)

Am stat puțin de vorbă cu ambii beneficiari în dormitorul acestora. La o simplă comunicare verbală aceștia nu par să înțeleagă foarte bine aspecte simple dintr-o conversație, însă erau treji, nu păreau sedați, îmbrăcați cu haine mai simple dar curate, erau liniștiți și veseli.

2. Centrul de Îngrijire și Asistență Floarea Speranței

Centrul se află situat pe Calea Vitan nr.267-269, sector 3. Din descrierea de pe site-ul DGASPC Sector 3, acesta are o capacitate de 47 de locuri.

Persoana cu care am discutat a fost șefa de centru, dna Emilia Stănculescu. Aceasta ne-a comunicat că nu poate să ne permită accesul în centru și nu ne poate oferi nicio informație fără acordul DGASPC, motiv pentru care ne-a invitat să așteptăm în biroul ei până informează reprezentanții direcției cu privire la prezența noastră în centru, precum și motivul acesteia.

După câteva minute, ni s-a comunicat că s-a luat legătura cu direcția și va veni cineva de acolo. Am așteptat, iar după aproximativ o jumătate de oră s-a prezentat la centru dna. Daniela Corlan, directorul Direcției de protecție socială din cadrul DGASPC Sector 3. Aceasta a refuzat să ne permită accesul în centru și să ne furnizeze informații, pretextând că avem nevoie de un acord din partea directorului DGASPC Sector 3, care nu se poate obține decât în urma depunerii de către CRJ a unei solicitări scrise.

În aceste condiții, CRJ a formulat în scris solicitarea pe care a trimis-o la adresa de e-mail indicată de dna Daniela Corlan, urmând să așteptăm acolo rezolvarea cererii noastre.

La întrebările monitorilor din ce în ce mai insistente cu privire la procedura parcursă de solicitarea formulată, dna Daniela Corlan, în urma unei convorbiri telefonice, ne-a informat că de fapt directorul DGASPC Sector 3 nu se află în clădirea instituției, astfel că nu ne poate aproba cererea.

De asemenea, deși pe perioada cât lipsește, directorul este înlocuit de o altă persoană din instituție, care are inclusiv dreptul de a semna în locul acestuia, nici înlocuitorul nu poate aproba solicitarea CRJ, dna Corlan motivând că acesta rezolvă doar chestiunile urgente, iar cererea noastră nu are un astfel de caracter.

Prin urmare, deși inițial ni s-a spus că nu ni se permite accesul în instituție în lipsa unei cereri aprobate de directorul DGASPC Sector 3, în momentul în care am trimis oficial această solicitare, s-a constatat că directorul nu se află de fapt în instituție, că totuși acesta a lăsat o persoană care să semneze în locul lui, dar aceasta nu poate aproba o cerere venită din partea CRJ.

Menționăm că aceste informații nu ni s-au oferit de la început, ci pe parcurs, la solicitările monitorilor care așteptau soluționarea cererii.

3. CRRN Gheorghe Șerban

Centrul este situat pe str. Gheorghe Șerban nr.7, sector 2. La momentul vizitei, ne-a primit șefa de centru, dna Daniela Beldiman. Aceasta a refuzat să ne permită accesul în centru sau la informații, luând legătura telefonic cu DGASPC Sector 2, solicitând acordul acestora ca să vizităm centrul.

În urma convorbirii telefonice, ne-a informat că dnul Adrian Andor nu ne permite accesul în centru, până nu merg monitorii personal la Direcție și nu solicită în scris acest lucru.

Am luat legătura cu CRJ și am formulat o solicitare scrisă, așteptând să ni se permită accesul. Însă, dnul. Addrian Andor ne-a comunicat că vom primi un răspuns la cererea noastră în câteva zile, în niciun caz nu o va rezolva atunci.

Ținem să menționăm că CRJ a avut chiar un litigiu cu DGASPC Sector 2, proces pornit la inițiativa CRJ în anul 2013, motivat de faptul că CRRN Gheorghe Șerban a refuzat să permită accesul experților CRJ în incinta clădirii unde funcționează centrul.

Ambele instanțe de judecată în fața cărora s-a derulat litigiul, Judecătoria Sector 2, respectiv Tribunalul București au dat câștig de cauză CRJ și au dispus obligarea DGASPC Sector 2 la a permite accesul echipei de monitori în centru și la documente.

În legătură cu beneficiarul tranferat de la Endemica, informațiile sumare pe care dna director ni le-a furnizat au fost următoarele:

- Acesta beneficiază în cadrul centrului de servicii de găzduire, îngrijire, hrană, asistență medicală primară și de specialitate (neuropsihiatrică) și servicii psihologice;
- Beneficiarul s-a adaptat bine, nu are tulburări de comportament;
- Nu este vizitat de nimeni;

- Este o persoană tânără, nu este pusă încă sub interdicție judecătorească, dar procesul se află pe rolul instanței, fiind deschis pe când se afla în grija Asociației Endemica din Bragadiru;
- I-a fost schimbat tratamentul medicamentos la momentul venirii în centru și are o evoluție favorabilă.

Fiindcă nu ni s-a permis accesul la documente sau în centru, singurele informații pe care le-am putut obține despre beneficiar au fost cele furnizate de dna Daniela Beldiman, neputând însă verifica veridicitatea acestora.